

Naixea, V. *La Nucia*

NAHAMENÍ, Rabal-

Figura en el *Rept.*, com pertanyent al terme de Xaló (Bof. 473) fou donat el juliol de 1248 a P. Català (SSiv. 311, 258). Evidentment aràbic com el *Rabal Zanuygí* també de Xaló segons el *Rept.*: formats segurament com adjectius «nisba» en *-i*, a base d'un NP aràbic. *Nabamení* podria ser *Ahmedî*, derivat del NP corrent *Ahmed* (amb aglutinació del títol personal *N'*, i assimilació *m-d > m-n*); o bé estaria potser per *Naumānî*, derivat del NP *Naḡmān* (Hess, 57).

Naixemenà, V. *Xamena* (misc. àr. x-) *Naixes* (Nules), V. *Aneixea* ape. a *Nucia*

NALEC

Poble del Baix Urgell, ja prop de la ratlla de Segarra, uns 8 k. al SSO. de Tàrraga.

Pron. mod. nalèk a St. Martí de Maldà, *nalèk* a Belltall, on també li indicaren el gentilici *nalèkès*, a Casac. 1920. En les enqs. de 1956 també recordo haver-ho oït amb *-èk* en pobles veïns (Verdú, Montornès, Tàrraga, Vilagrassa, Belianes: xv, 64, i ape. 7ss.). Mn. J. Plassa de Prades informa que popularment els anomenen «los quecus».

MENCIONS ANT.: S. XII: *Analeg* en les llistes de parròquies vigatanes p. p. Ant. Pladevall, en tots tres docs. I, II, III (nº 201).

D'altra banda és molt menys de confiança la forma en què el cita el cens de 1359: «*Gualech* 20 focs, del bisbe de Vic» (*CoDoACA* XII, 40.11): no perquè sigui atribució dubtosa geogràficament, car va a la vegueria de Montblanc correctament, citat darrere *La Guàrdia dels Prats* i *Pont d'Armentera*, i seguit de: *Belianes* (del preborde de Tarragona) *Rochafort* (d'En Dalmau de Queralt), *Ciutadilla* (d'En Gispertó de Guimerà): o sigui en rigorós ordre geogràfic; i també s'hi ajusta la pertanyença al bisbe de Vic i el nombre de focs.

Com sigui que aquest cens està clafert d'errs. de còpia, per mala lectura dels originals,¹ es pot donar per bastant cert que la *u* hi està per *n*, i la *G* per una *A* majúscula a l'antiga; doncs, de nou, deu ser *Analech*, com en els tres docs. del S. XII.

Aquesta *A-* inicial s'ajusta a una pista *ETIM.*, sobre la qual ens posa el nom d'un captiu del S. XII que pertanyia al monestir de Poblet, del qual depenien (segons el cens de 1359) 10 dels pobles precedents en la llista d'aquest cens: Vimbodí, Fullella, Omells, ben veïns de Nalec, com també ho són bastant els altres que hi segueixen (Vallclara, Cérvoles, Codòs etc. Doncs, allí llegim: d'*Avinalec*, sarraceno» (*Cart.* de Poblet (p. 8).

És clar que això és un nom format amb *Avin* (= *Aben, Ibn*), combinat amb un NP aràbic; ben establert com a tal: *ʿAllāiq*, nom de beduïns d'Aràbia (registrat per Hess (41a); amb article, *El-ʿAlāiq*, per Socin (Divan de l'Aràbia Central), i el derivat *al-ʿAlāiq* també en el Nedjd; el mateix Hess hi identifica els NPP algerians *ʿAllāg*, i fem. *ʿAllāga* registrats per *GGAlg.* (12a), i pel gran arabista, que judica amb fiable seguretat les variants fon. dels parlars locals de l'àrab. Ara bé això és un derivat de l'arrel aràbiga *ʿlq*, ben coneguda i fecunda, de l'àrab general, i en particular el d'Espanya, per 'penjar': «colgar algo» (i «colgar al ladrón») *PALc.*, «rubus, embrio», «sanguisuga». *RMA. Avin-alec*, variant d'aquest *Abn-ʿAlāiq* seria, doncs, 'fill del dependent, de l'agregat, del partidari o home afecte (a algú)'.

L'evolució fonètica des d'*Abn-alec* a *Analec* es justifica per si sola, i la reducció *Analec > Nalec* és un fet quotidià de la història toponímica. No pot fer cap escrúpul un arabisme toponímic en aquesta zona: tenim aquí mateix *Belianes*, *Civit*, *Les Borges*, i molt poc més enllà *Juneda*, *Almatret* (amb el seu *Margalef*), *Sidamon*, sense comptar els d'entorn de Lleida —que formen tota una constel·lació— i els més avançats cap al Nord-est: *Calaf*, *Almenar*, *Auqueria*; o bé els de cap a Montblanc: *Farena*, *Albarca*, *Aixàviga* etc. Qui sap si el malnom de «quecos», que donen als habitants de Nalec, es funda en el parlar imperfecte d'una família fundadora del poble, de parla morisca.

No hi ha altra etimologia ben fundada. Ningú ni jo mateix n'havia escrit res. Crec que cal abandonar una vaga especulació que jo havia fet: NP germànic? Cert que hi ha una arrel germ. inicial *NAND-* i una terminal *-LAIK*; i el paral·lelisme amb *Malanyeu* (MAGANLÀIC, metàtesi MALANGEIC, en genitiu) em menava a postular un **NANDLAIC* (en nomin.) però com que no consta tal nom en cap font, ni germànica (en Först.) ni catalana, això restava arbitrari. O bé pensava en un NP *Endalego*, que apareix entre altres 10 testimonis, en un doc. de la Plana de Vic de l'a. 915 (*Dipl. Cat. Vic* § 66), però això és ben allunyat de Nalec, i és un hapax que res indueix a relacionar-l'hi: a part de la hipotètica reducció de *Enda-* a (*A*)*na-*.

Una altra vaga paronímia que em tornava a «alçar la llebre», un «*Eximinius de Naalez*» figura en la carta de pobl. de Batea a. 1219 (p. p. Font i Rius, *c. d. p.* § 219), però Batea és encara més llunyà i en comarca ben inconnexa, i aquest quidam no és més que un desconegut sense importància; tampoc no hi lligaria la *aa* doble ni la *-z*; i caldria molt bona voluntat per pensar que aquest vingués d'un NP germ. com els posats en el teler (i en genitiu *INDALEIC?* *NANDLEIC?*). Res d'això, però, no té raonable aplicació a Nalec.

¹ Notem, a continuació: *Glonera* per *Glorieta*, *Muntbruns* per *Muntbríó*, *Pasasant* per *Passae-*